

Bestemmelsen foreslås skærpet, således at kundgørelsen – ud over i Statstidende – også skal ske i et eller flere medier, der er tilgængelige på det sted, hvor den bortbelevne sidst vides at have haft bopæl eller ophold. Samtidig foreslås bestemmelserne om kundgørelsen af indkaldelsen ændret således, at det er retten, som skal forestå kundgørelsen.

Lovforslagets udformning har været drøftet på møder med repræsentanter for domstolene og Advokatsamfundet.

Forslaget indebærer ikke en generel revision af loven, og forslaget indeholder således ud over de ovenfor nævnte justeringer alene visse konsekvensændringer som følge af forskellige ændringer i retsplejeloven samt enkelte ændringer af sproglig karakter.

2. Gældende ret

2.1. Dødsfaldskendelse og dødsformodningsdom

En persons død fastslås normalt ved, at der udstedes en dødsattest. Reglerne herom findes i ligsynsloven og i administrative forskrifter udstedt i medfør heraf.

Udstedelse af dødsattest forudsætter, at der findes et lig, som kan identificeres. Er dette ikke er muligt, kan domstolene under visse betingelser træffe afgørelse om, at personen skal anses for død. Dette kan enten ske ved en dødsfaldskendelse efter dødsboskiftelovens § 5 eller ved en dødsformodningsdom efter reglerne i lov om bortbelevne.

Dødsboskiftelovens § 5 finder anvendelse i tilfælde, hvor det kan anses for sikkert, at den forsvundne person er afgået ved døden, selv om den pågældendes lig ikke er fundet. Dette indebærer, at dødsfaldskendelse kan afsiges med det samme. Sikkerhed for, at en person er død, vil efter forarbejderne til dødsboskiftelovens § 5 (L 120 af 8. december 1995, Folketingstidende 1995-96, tillæg A, spalte 2844) almindeligvis foreligge ved f.eks. skibskatastrofer under omstændigheder som ved »Estonia's« og »Hans Hedtoff's« forlis, hvor skibene sank i et iskoldt hav, eller i tilfælde, hvor et skib eller fly totalt udbrænder, uden at der er efterladt nødvendige kendetegn til identifikation af de ombordværende, eller efter omstændighederne, såfremt en person ifølge vidneudsagn er faldet over bord om vinteren i rum sø og ikke har kunnet findes.

I tilfælde, hvor det ikke er sikkert, at en person er død, men hvor den pågældende er forsvundet under sådanne omstændigheder, at der er grund til virkelig tvivl om, hvorvidt den pågældende er i live, kan der afsiges dødsformodningsdom efter bortbelevnelovens nærmere regler – herunder om den tid, der skal være

gået, siden den bortbelevne sidst vides at have været i live – jf. nærmere afsnit 2.2.-2.4. nedenfor.

En dødsfaldskendelse efter dødsboskifteloven og en dødsformodningsdom efter bortbelevneloven har den samme almene retsvirkning, nemlig at den pågældende person i alle retlige relationer anses som død. Det indebærer f.eks., at den pågældendes bo kan skiftes, hans eller hendes formue falder i arv, livsforsikring forfalder til udbetaling, den pågældendes ægtefælle kan indgå nyt ægteskab mv.

2.2. Begrebet »bortbelevne«

Den grundlæggende betingelse for, at der kan afsiges en dødsformodningsdom er, at den pågældende person kan betegnes som bortbelevne, jf. bortbelevnelovens § 5. Loven definerer ikke begrebet bortbelevne, og det fremgår af lovens forarbejder (Rigsdagstidende 1945-46, Tillæg A, spalte 4137, med henvisning til betænkning af oktober 1945, afgivet af Arveretskommissionen: Udkast til lov om bortbelevne med tilhørende bemærkninger), at man ikke mente i en kort lovtæst at kunne give en sammenfatning, som dækkede alle de tilfælde, man har brug for i praksis. I betænkningen, s. 23 f., er imidlertid anført bl.a. følgende bemærkninger om begrebet:

»Som vejledning kan det siges, at en person i almindelighed må anses som bortbelevne, hvis hans opholdssted gennem længere tid har været ukendt, uden at der haves meddelelse om, at han har levet i dette tidsrum eller er død, og der herefter er grund til virkelig tvivl om, at han endnu er i live.«

Det fremhæves i tilknytning hertil, at det ikke er tilstrækkeligt, at der »med føje kan næres nogen ængstelse« for den pågældende. For at anse en person som bortbelevne i lovens forstand skal der foreligge konkrete omstændigheder, der gør, at det »for en fornuftig betragtning må stille sig tvivlsomt«, om vedkommende endnu lever.

2.3. Reglerne om, hvornår der kan afsiges dødsformodningsdom

Den bortbelevnes ægtefælle, øvrige arvinger eller andre, der har retlig interesse deri, kan rejse en sag med henblik på at opnå dom til dødsformodning over den bortbelevne, jf. bortbelevnelovens § 7.

Sagen rejses ved, at sagsøger indgiver en begæring til retten om offentlig indkaldelse af den bortbelevne, jf. lovens § 6.

Begæring om offentlig indkaldelse kan som udgangspunkt først indgives, når der er gået 10 år, siden